

СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ ВАРТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ СТІЙКИМ РОЗВИТКОМ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

*К. Ф. Ковальчук, д. е. н., професор, Н. П. Козенкова, В. Д. Козенкова,
const1955@mail.ru, nkozenkova@gmail.com,
Національна металургійна академія України*

Методологія дослідження. Результати отримані за рахунок використання методів: абстракції – при визначенні сутності категорії «стійкий розвиток підприємства»; загального й особливого – при встановленні єдності концепцій вартісно-орієнтованого управління; формальної логіки – при описанні основних механізмів та інструментів контролінгу в системі вартісно-орієнтованого управління.

Результати. Сформовано підхід до визначення категорії «стійкий розвиток підприємства», в основу якого покладено поняття динамічної стійкості. Розглянуто чинники стійкого розвитку і підходи до його оцінки.

Розглянуто сутність основних концепцій вартісно-орієнтованого управління. Виокремлено основні механізми вартісно-орієнтованого управління стійким розвитком промислового підприємства, а саме: цільову модель, поточне бюджетування, маржинально-вартісний підхід до ціноутворення, систему мотивації, яка орієнтована на зростання показника доданої вартості.

Встановлено роль контролінгу в забезпеченні управління вартістю підприємства. Виділено чотири групи завдань та інструменти контролінгу, що їм відповідають: формалізація мети (інструмент – BSC); побудова сценаріїв розвитку (імітаційні моделі); вибір оптимальних сценаріїв (оптимізаційні моделі); підтримка управління за відхиленнями (методи оперативного планування і контролю). Розглянуто основні проблеми впровадження системи контролінгу на підприємстві.

Новизна. Обґрунтована необхідність впровадження системи контролінгу, яка заснована на принципах вартісно-орієнтованого управління, запропонована схема організаційних змін у структурі управління, що забезпечує ефективну систему управління стійким розвитком промислового підприємства.

Практична значимість. Запропонована комбінація концепцій BSC і EVA забезпечує входження контролінгу до системи вартісно-орієнтованого управління підприємством та дозволяє визначити ключові напрями рішень, які приймаються, забезпечивши при цьому

гармонізацію інтересів власників, споживачів і партнерів через вдосконалення бізнес-процесів.

Ключові слова: сталий розвиток, вартість підприємства, система управління вартістю підприємства, збалансована система показників, мотивація, контролінг.

Література

1. Корниенко Е. Л. Устойчивое развитие и внутренние факторы экономического роста // Актуальные вопросы современной науки. – 2010. – № 9-2. – С. 145–165.
2. Korniyenko Ye. L. *Ustoychivoye razvitiye i vnutrenniye faktory ekonomicheskogo rosta* [Sustainable development and internal growth factors] / Ye. L. Korniyenko // Aktualnye voprosy sovremennoy nauki. – 2010. – № 9-2. – P. 145–165.
3. Daly H. E. *Beyond Growth: The Economics of Sustainable Development* // H. E. Daly – Boston, MA: Beacon Press, 1996. – 253 p.
4. Bartlett A. Reflections on Sustainability, Population Growth and the Environment / A. Bartlett // *Renewable Resources Journal*. – Vol. 15. – № 4. – Winter, 1997-98. – P. 6–23.
5. Якість економічного зростання: Пер. з англ. / В. Томас, М. Дайлами, А. Дарешвар та ін.; Наук. ред. пер. О. Кілієвич. – К. : Основи, 2002. – 350 с.
6. *Yakist ekonomichnogo zrostantia* [The quality of economic growth]: Per. z angl. / V. Tomas, M. Daylami, A. Dareshvar ta in.; Nauk. red. per. O.Kilievich. – K. : Osnovy, 2002. – 350 p.
7. Верхоглазенко В. Н. Критериальное управление развитием компании / В. Н. Верхоглазенко. – М. : ИНФРА-М, 2012. – 206 с.
8. Verkhoglazenko V. N. *Kriterialnoye upravleniye razvitiyem kompanii* [Criterial development management company] / V. N. Verkhoglazenko. – M. : INFRA-M, 2012. – 206 p.
9. Хотинская Г. И. Методологические аспекты стоимостно-ориентированного управления компанией: монография / Г. И. Хотинская, Е. Б. Тютюкина, Е. Ю. Серегина. – М. : Финуниверситет, 2011. – 312 с.
10. Khotinskaya G. I. *Metodologicheskiye aspekty stoimostno-oriyentirovannogo upravleniya kompaniyey: monografiya* [Methodological aspects of the value-oriented management of the company: monograph] / G. I. Khotinskaya, Ye. B. Tyutyukina, Ye. Yu. Seragina. – M. : Finuniversitet, 2011. – 312 p.
11. Коуплэнд Т. Стоимость компании: измерение и управление. – М. : Олимп-бизнес, 1999. – 482 с.
12. Kouplend T. *Stoimost kompanii: izmereniye i upravleniye* [The company's value: measurement and control] / T. Kouplend – M. : Olimp-biznes, 1999. – 482 p.
13. Степанов Д. Value-Based Management и показатели стоимости / Д. Степанов // Управление компаний. – 2008. – № 5. – С. 165–172.
14. Stepanov D. *Value-Based Management i pokazateli stoimosti* [Value-Based Management, and cost indicators] / D. Stepanov // *Upravleniye kompaniyey* [Company management] – 2008. – № 5. – P. 165–172.
15. Stuart Cooper, David Crowther, Ted Davis, Matt Davies, Return on Investment // *Management Accounting*, June 2000, Vol 78, Issue 6, – P. 38–46
16. Демеуова Г. Т. Контроллинг: теория, управление, механизм совершенствования / Г. Т. Демеуова. – Алматы : ТОО «Издательство LEM», 2006. – 412 с.
17. Demeuova G. T. *Kontrolling: teoriya, upravleniye, mekhanizm sovershenstvovaniya* [Controlling: theory, management, improvement of the mechanism] / G. T. Demeuova. – Almaty : TOO «Izdatelstvo LEM», 2006. – 412 p.